

Oktatási Hivatal

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny 2012/2013. tanév
Filozófia – 1. forduló

Javítási-értékelési útmutató

1. Mely korszakokhoz illetve irányzatokhoz tartoznak a következő filozófusok? Írja be a táblázatba a számokat!

1. Wittgenstein 2. Aquinói Szent Tamás 3. Descartes 4. Locke 5. Arisztotelész 6. Szent Anzelm 7. Nietzsche 8. Platón 9. Szent Ágoston 10. Parmenidész 11. Kant 12. Szókratész

Ókori görög filozófia	Patrisztika	Skolasztika	17-18.század	19-20. század
5. 8. 10. 12.	9.	2. 6.	3. 4. 11.	1.7.

12 pont

2. Keresse ki a megadott fogalmak közül a következő megállapításoknak megfelelőket! Írja be őket a kipontozott helyekre!

1. Filozófiai diszciplína, amely az erkölcsi jelenségek és értékek vizsgálatával

foglalkozik: *etika*

2. A tapasztalat előtti ismeret: *a priori*

3. A kételkedésben szisztematikusan halad, és így keresi a megcáfолhatatlan tételt:

módszeres kétely

4. A dologtól elválaszthatatlan sajátosság: *attribútum*

5. Olyan filozófiai világszemlélet, amely szerint a világot két alapelv uralja és hatja át:

filozófiai dualizmus

5 pont

3. Ki az írójuk a következő műveknek?

Művek	Szerzők
A tiszta ész kritikája	Kant
Állam	Platón
Summa Theologiae	Aquinói Szent Tamás
Értekezés a módszerről	Descartes
Így szólott Zarathustra	Nietzsche
Filozófiai vizsgálódások	Wittgenstein
Metafizika	Arisztotelész
Vallomások	Szent Ágoston

8 pont	
--------	--

4. Melyik gondolkodóra ismer az alábbi állítások alapján? A számokat írja be a táblázat megfelelő oszlopába!

1. Az ő nevéhez fűződik a barlanghasonlat.
2. Eltávolodott mestere ideatanától.
3. A racionalisták és az empiristák gondolkodását egyaránt fontosnak tartotta.
4. Gondolatait dialógus formában írta le.
5. Az ő nevéhez fűződik a kategorikus imperatívusz megalkotása.
6. Egyik főműve az emberi megismerő képesség kritikai vizsgálatára irányul.
7. Nagy Sándor nevelőjeként is ismerjük.
8. Államelméletét utópikusnak tartják.

Platón	Arisztotelész	Kant
1, 4, 8	2,7	3, 5,6

8 pont	
--------	--

5. Az alábbi állításokról (idézetekről) döntse el, hogy melyek kapcsolhatók Platón, és melyek Arisztotelész filozófiájához! Tegyen X jelet a megfelelő oszlopba!

Állítások	Platón	Arisztotelész
Beszélhetünk a szépségnek örökké változatlan ideájáról.	X	
Az erény a közepet találja el.		X
Nyilvánvaló, hogy az a helyes alkotmány, amely a közérdeket tartja szem előtt.		X
Ahány államforma van, valószínűleg ugyanannyi fajtája van a léleknek is.	X	
A szubsztancia az, ami által az összes többi kategória fennáll.		X
Amit tanulásnak nevezünk, az visszaemlékezés.	X	
Miképpen a Nap megvilágítja a látható dolgokat, akképpen a Jó az észszel felfogható dolgokat.	X	

7 pont	
--------	--

6. Mutassa be Platón érvelését a halállal kapcsolatosan a Szókratész védőbeszédének részlete alapján!

(tézis, érvek, ellenérvek)

Értelmezése-érvelése ne haladja meg az egy-másfél oldal terjedelmet!

Várható tartalmak

A híres részlet alaptézise: *a halál valami jó dolog.*

A kijelentés igazságának a feltételezését megelőzi a beszélő rácsodálkozása arra a tapasztalatára, miszerint a daimonion szava nem állította meg a halál elfogadásában. Tehát az alaptézist megelőzi egy tétel és az ahhoz tartozó érv.

Az alaptétel bizonyítása két érv kifejtésével történik, *mert két dolog közül egyvalami a halál.*

Vagy semmivé leszünk, és akkor az álomtalan álomhoz hasonlítható a halál állapota, és ez megnyugtatóan jó dolog, nyereség. Vagy szintén nyereség lehet a Hádészba költözés az igaz bírák, barátok, hősök és a bölcsék közé, tehát ez a lehetőség is jó dolog.

A lezáró konklúzió már nem annyira a logika szerint, hanem inkább az érzelem által megtámogatott hitként hangzik az isteni igazságosságról: *jó emberrel nem történhetik rossz.* A halál választása az élet helyett tehát az ő esetében helyes volt, és itt visszakanyarodik a kiinduló tételhez és annak érveléséhez, miszerint a daimonion (a lélek, a lelkiismeret) szava ezért nem szólalt meg döntésekor.

A végszó már nem az érvelés része. Fiaival kapcsolatos kérése ártatlanságának védelme: hiszen az erényes élet hirdetése, tanítása volt elítélésének oka.

Értékelésünkben vegyük figyelembe a következő szempontokat:

- az érvelés menetének felismerése
- logikusan felépített gondolatmenet
- a lényegi tartalmak kiemelése
- az argumentáció pontos követése
- filozófiai tájékozottság (fogalomhasználat) a témához szükséges szinten
- nyelvi megformálás

10 pont	
---------	--